‘Geen geld hebben beheerst mijn leven’

‘Wie zegt dat er in ons land geen armoede bestaat, loopt met oogkleppen op’, zegt Anna (73). Ze krijgt AOW en een heel klein pensioen. Door stijgende vaste lasten houdt ze steeds minder over. ‘Het gebrek aan geld geeft het gevoel dat je waardeloos bent.’

OPGETEKEND DOOR: MONICA BOSCHMAN

‘Vroeger had ik een vrij beroep, van daaruit ben ik in de bijstand terechtgekomen. De controles, alles moeten verantwoorden, het korten als je zelf initiatief neemt: ik voelde me vermalen en voortdurend afgewezen. Bij het solliciteren werd ik door mijn leeftijd gediscrimineerd. Ook met mijn hbo-opleiding kwam ik niet meer aan de bak. In die zin was de overgang naar de AOW een verlossing, maar niet financieel.

De vaste lasten stijgen harder dan het geld dat binnenkomt. De AOW is al in geen jaren meer volledig geïndexeerd. Dat maakt mijn vrij besteedbaar inkomen steeds lager. Ik heb nu acht jaar AOW, elk half jaar ben ik er tientallen euro´s op achteruitgegaan. Er blijft dus steeds minder over voor voeding, vervoer, een verjaardag. Op het moment dat mijn AOW met 17,50 omhoogging, ging mijn maandbedrag voor energie met 35 euro omhoog. Toen mijn huur met 20 euro omhoogging, kreeg ik er 5 euro aan toeslagen bij. Zo werkt het ook met de zorgverzekering. Opgeteld blijft er steeds minder over, elke keer opnieuw. Het enige wat je nog kan, is verpieteren op je kamer.
Vooral de energie is bijna niet meer te betalen. Bij de eindafrekening moest ik 250 euro nabetalen. Ik heb liggen huilen. Ik heb de verwarming altijd laag staan. Als ik het koud krijg, ga ik naar bed. Twee jaar geleden heb ik zelfs de Kerst in bed doorgebracht. Ik lig veel meer op bed, dat is de eerlijke waarheid. Dat geldt voor veel meer mensen. Ik heb nu een andere energieleverancier en zie de eindafrekening met angst en beven tegemoet. Ik maak me nu al druk over hoe ik het straks moet betalen.

Geen geld hebben beheerst mijn leven, ik ben er bij wijze van spreken 25 van de 24 uur mee bezig. Het sloopt je en je moet moeite doen om je menselijke waardigheid te houden. Altijd de dreigende tekorten, op voordeeltjes moeten jagen , krijgertjes moeten dragen. De broek die ik nu aan heb kostte een euro, het jasje heb ik gekregen. Ik loop constant te rekenen en eet uit de antiverspillingsbak van de supermarkt. Je moet altijd puzzelen. Een computer is te duur, dus ik doe alles op mijn telefoon. Ik heb een rijbewijs, maar doe er niets mee. Ik heb geen geld om een voertuig te betalen, dan heb ik het nog niet over benzine en parkeren. Ik heb een pensioen van een paar tientjes daarvan betaal ik mijn treinabonnement. Ook het pensioen is inmiddels met meer dan 20 procent gekort. De enige echte luxe die ik me permitteer is af en toe wat drinken in het café. Ik drink niet op een ander, maar kan ook niets weggeven. Daarom kom ik op een stil moment en ga ik na een of twee pilsjes weer weg.

Het gebrek aan geld zet je psychisch onder druk, je krijgt het gevoel dat je waardeloos bent. Ik zeg het misschien gechargeerd, maar als oudere voel ik me weggezet als opvreter. Wat oud is, moet je opruimen, alsof je een last bent voor de maatschappij. Jongeren hebben profijt van de dingen die wij hebben opgebouwd. Denk aan de ziektewet, vakantiegeld en een cao. Het lijkt net of we vergeten zijn dat de ouderen van nu daarvoor gestreden hebben.
Wie zegt dat er in ons land geen armoede bestaat, loopt met oogkleppen op. Het is zo lastig omdat het structureel is en de duimschroeven steeds verder worden aangedraaid. De energieprijs gaat omhoog, de huur, de telefoon. Alle vaste lasten gaan omhoog, je krijgt het gewoon niet voor elkaar. Ik maak me zorgen dat ik het op een bepaald moment niet meer kan betalen. Dan is er, als mijn vaste lasten betaald zijn, niets meer over om van te leven. Als dit nog drie jaar zo doorgaat, dan kan ik het niet meer betalen. Dan is er een reële kans dan ik dakloos word, dat geeft een beklemmend gevoel.

Hoe ik me voel, dat wisselt. Ik heb veel last van depressies. Ik denk dat ik mijn diabetes ook heb gekregen van stress en ellende. Ik ben er wel trots op dat ik buiten de schuldsanering ben gebleven. Ik ben van de oude stempel: eerst de lasten, dan de lusten. Als je te veel lasten hebt en toch je lusten voorrang geeft, dan kom je in de schulden. Als ik op mijn leven terugkijk, dan zie ik dat het vooral pech en ellende is geweest. Het begon met armoede en een tijd in een kindertehuis. Ik heb mijn leven lang in tweedehands kleding gelopen. Het is een sneeuwbaleffect. Als je financieel in de pishoek zit, kom je daar niet meer uit.
Mijn geluk zoek ik in kleine dingen. Veel mensen gooien een orchidee die is uitgebloeid weg. Mijn orchidee bloeit al voor de negende keer. Op straat fotografeer ik bloemen die ik zie, tussen de stenen. Een paddenstoel, een vlinder, een regenboog. Daar kan ik van genieten. Ik spaar in potjes voor een extraatje. Bijvoorbeeld de 1- en 2-eurommunten uit Nederland voor een uitstapje, die uit Duitsland voor de kapper. Wanneer er genoeg in zo’n potje zit, maak ik er echt een dagje uit van.
Ik heb geen partner of kinderen. Om mijn nabestaanden te ontlasten, heb ik al veel voor mijn begrafenis geregeld. Ik heb een eigen graf – van mijn moeder – en heb thuis al een grafsteentje liggen. Daar moet alleen de einddatum nog op. Als ik ruimte had, zou ik ook alvast een kist regelen. Ik wil niet door de gemeente voor de armen begraven worden, zonder mensen erbij. Daarom heb ik zelf al veel geregeld. Of ik dan een kerkdienst krijg, weet ik niet. Geldgebrek maakt eenzaam, dat geldt ook voor mij. Een keer per week word ik voor een praatje gebeld door een vrijwilliger. De mensen die bellen zijn begripvol. Aan anderen vertel ik het niet zomaar, het moet ter sprake komen. Maar als het aan de orde is, steek ik mijn mening niet onder stoelen of banken. Waar zou ik me voor schamen, het is een aanklacht. Ik hoor soms dat ik dapper ben, maar mensen verkijken zich daarop. Misschien kom ik sterker over dan ik ben.’

‘Ik heb liggen huilen toen de energieafrekening kwam’

VERTEL UW VERHAAL

Heeft u ook een pijnlijke situatie waar u moeilijk over praat? Mail in het kort uw verhaal naar magazine@kbopcob.nl of schrijf naar Magazine van KBO-PCOB, Ringwade 67, 3439 LM, Nieuwegein